

Sporočilo za javnost agencije FRA
Dunaj, 11. december 2019

Odvzem prostosti: ali se pravice spoštujejo?

V novem poročilu Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) je bilo ugotovljeno, da prezasedenost zaporov, slabe higienske razmere in omejen čas zunaj zaporniških celic pomenijo kršitev pravic zapornikov ter ogrožajo njihovo rehabilitacijo. Z ugotovitvami in podporno podatkovno zbirko si bodo lahko sodniki in odvetniki pomagali pri ocenjevanju pomanjkljivosti glede razmer v zaporih, ko bodo odločali o čezmejnih zadevah.

„V mednarodnih in evropskih zaporniških pravilih je jasno določeno, da je treba zapornike obravnavati dostojanstveno,“ je dejal direktor Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) [Michael O’Flaherty](#). *„Zaporniki se med prestajanjem zaporne kazni pogosto srečujejo s ponižujočimi razmerami. Države članice EU morajo zagotoviti spoštljive razmere v zaporih, da se bodo izboljšale možnosti za rehabilitacijo zapornikov.“*

V poročilu z naslovom [Criminal detention conditions in the European Union: rules and reality](#) (*Razmere v zaporih v Evropski uniji: pravila in realnost*) so opisani izbrani minimalni standardi razmer v zaporih na mednarodni in evropski ravni, pojasnjeno pa je tudi, kako so ti standardi preneseni v nacionalno pravo. Hkrati je ponazorjeno, kako se pravila uporabljajo v praksi, pri čemer je poročilo osredotočeno na:

- **velikost celic:** prezasedenost pogosto pomeni, da ima posamezen zapornik na voljo manj kot 3 m², s čimer je kršen priporočeni minimum 4 m²;
- **čas zunaj celic:** čas, ki ga lahko zaporniki preživijo zunaj svojih celic, ni zakonsko določen v vseh državah članicah. Zaporniki v nekaterih primerih preživijo zunaj svojih celic eno uro na dan, kar je premalo zlasti v prezasedenih prostorih;
- **higienske razmere:** umazani zapori z omejenim dostopom do kopalnic pomenijo kršitev mednarodnega in nacionalnega prava, čeprav se razmere počasi izboljšujejo;
- **zdravstvena oskrba:** zaporniki bi morali biti deležni enake ravni zdravstvene oskrbe kot javnost, vendar zaradi pomanjkanja osebja pogosto prihaja do zamud. Poleg tega med pregledi nimajo ustrezne zasebnosti;
- **nasilje:** pretepi, spolno nasilje in ustrahovanje med zaporniki so pogosti v številnih državah članicah, čeprav so zavezane k zaščiti zapornikov v svojih zaporih.

Ugotovitve bodo za sodnike in druge delavce v pravni stroki pomenile smernice pri presoji, ali so zaporniki izpostavljeni tveganju nečloveškega in ponižujočega ravnanja, kar je v nasprotju z njihovimi temeljnimi pravicami.

To je zlasti koristno pri odločanju o čezmejnih zadevah, na primer, kadar države članice izdajo [evropski nalog za prijetje](#).

Poročilo dopolnjuje nova [spletna podatkovna zbirka o odvzemu prostosti](#), ki jo je pripravila agencija. Podatkovna zbirka vsebuje nacionalne standarde, zakone in poročila o spremljanju razmer v zaporih v EU.

Agencija FRA je za prikaz, kako se razmere v zaporih razlikujejo med državami članicami, uporabila poročila nacionalnih organov za spremljanje razmer v zaporih in [intervjuje iz prejšnjih raziskav](#).

Evropska komisija je agencijo pozvala, naj zbere informacije o razmerah v zaporih in njihovem spremljanju v vseh državah članicah EU, s katerimi si bodo sodni organi pomagali pri odločanju o premestitvah zapornikov v drugo državo članico EU.

Za več informacij se obrnite na elektronski naslov: media@fra.europa.eu/tel.: +43 1 580 30 642